

тується на системі цих природних факторів, які її породжують» [2, с. 98].

*Література:*

1. Громадські організації в Україні : стат. бюл. за 2008 рік. К. : Держ. ком. статистики України, 2009. – Режим доступу : [http://civic.kmu.gov.ua/civic/control/uk/publish/article?showHidden=1&art\\_id=114206](http://civic.kmu.gov.ua/civic/control/uk/publish/article?showHidden=1&art_id=114206)
2. Гонюкова Л. В. Суспільно-політичні об'єднання: теорія і практика : навч.-метод. посіб. для вищ. навч. закл. / Л. В. Гонюкова, Б. М. Максимець. – К. : Генеза, 2009. – 240 с.
3. Дзюбка І. С. Політологія / І. Дзюбка, К. Левківський. – К. : Вища шк., 2002. – 372 с.

*Мороз В. М.*

**ПРОГНОЗУВАННЯ В ДЕРЖАВНОМУ УПРАВЛІННІ:  
ПОТЕНЦІАЛИ ІНСТРУМЕНТАРІЮ ТА НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ  
ПРАКТИКИ ЙОГО ВИКОРИСТАННЯ**

*Постановка проблеми.* Серед шляхів удосконалення системи державного управління, які були опрацьовані в контексті формування умов для підвищення економічної стійкості держави, система довгострокового прогнозування була визначена як один з пріоритетних напрямів діяльності уряду [1]. На думку Т.О. Стеценко, прогнозування та програмування соціально-економічного розвитку є складовими механізми державного управління та одним з найвагоміших інструментів у забезпеченні досягнення цілей та реалізації завдань економічної політики держави [6, с. 287].

*Виклад основного матеріалу.* За результатами аналізу змісту наукової літератури слід визнати той факт, що питання прогнозування та програмування суспільно-економічного розвитку, знайшли своє відображення переважно у межах системи економічних наук. Теорія прогнозування і програмування у системі економічних дисциплін займає проміжне місце між економічною теорією, з одного боку, та прикладними економічними дисциплінами – з іншого. Це пов'язано, насамперед, з тим, що основою для проведення відповідних наукових досліджень є сукупність статистичних показників та система методів їх аналізу. З появою науки державного управління, до компетенції якої входять у тому числі і питання розробки теорії прийняття державно-управлінських рішень, політичного прогнозування, методів державного управління тощо [3, с. 183], проблематика соціально-економічного прогнозування перестає бути прерогативою економічних наук, а акцент у її дослідженні дедалі зміщається до кола інтересів державно-управлінської науки. У межах науки державного управління проблематика державного прогнозування та стратегічного планування розвитку держави під тим чи іншим кутом зору була висвітлена у роботах таких вчених як В.Д. Бакуменко, М.М. Білинська, С.І. Вировий, В.Б. Дзюндзюк, А.О. Дегтяр, Л.Д. Дрюченко, Д.Б. Єльчанінов, Ю.Г. Кальниш, Ю.В. Ковбасюк, Ю.Б. Молодожен, С.М. Серьогін, Ю.П. Сурмін, В.В. Тертичко та багатьох інших. Окремі аспекти проблематики використання інструментарію прогнозування в системі механізмів державного управління були розглянуті у межах інших напрямів наукових пошуків [4]. Не дивлячись на порівняно велику кількість наукових публікацій відповідного тематичного спрямування, окремі питання соціально-економічного прогнозування, все ще залишаються відкритими для подальших наукових пошуків.

Ступінь точності прогнозу не завжди піддається визначенню, це обумовлено

можливістю втручання у соціальний процес нових, які не мали місце у попередній соціальній практиці, чинників та залежить від рівня професійної підготовки безпосередньо самого суб'єкта оцінювання. Слід звернути увагу, що «будь-яка національна економічна система є відкритою (незамкненою), а тому є схильною до впливу світових тенденцій у виробництві товарів і послуг, розвитку науки і техніки тощо. Основною характеристикою розвитку економіки є економічне зростання, під яким розуміють збільшення обсягу та якості вироблених товарів і послуг. Економічне зростання це нелінійний процес, який демонструє, крім поступального, коливальні процеси з різними періодами (будь-яка економічна система є чутливою до коливальних змін)» [5, с. 177], а, отже, точність опрацьованого прогнозу, особливо в контексті його розбудови на підґрунті лінійної залежності, є досить умовною. Разом з тим, слід розуміти той факт, що на етапі інтенсивного розвитку суспільно-економічної системи (перебування системи в активній фазі трансформаційних перетворень) найбільшої значущості набуває не стільки точність прогнозування скільки знання напрямів (тенденцій) розвитку системи. Цікавою, в контексті порушеного питання, є думка В.І. Клісторина, який не принижуючи значущості критерію точності та надійності прогнозу, звернув увагу на загальну умову його характеристики як успішного: «особливо успішним слід вважати той прогноз який «вгадує» зміну тенденцій, тобто визначає точки перелому та інші якісні характеристики динаміки системи» [2, с. 40]. Отже, знання можливих особливостей (напрямів) зміни поведінки об'єкта прогнозування (об'єкта управління), незважаючи на деяку цілком очікувану кількісну неточність окремих значень, може бути корисною при опрацьованні сценаріїв розвитку системи в цілому.

*Висновки.* Огляд існуючої практики прогнозування напрямів трансформації суспільно-економічних відносин, у поєднанні з теорією і практикою індикативного управління соціальним розвитком, засвідчує про недостатню ефективність використання потенціалу соціальних (економічних) прогнозів у державному управлінні. Скоріше за все це пов'язано з невисокою точністю раніше опрацьованих прогнозів, які свого часу не були підтверджені практикою відповідних соціальних змін (економічних перетворень). На нашу думку, активне використання інструментарію прогнозування для передбачення змін у соціальних установках людей та стані суспільства (економіки) дозволить суб'єктам державного управління не тільки отримати інформацію щодо можливих напрямів зміни стану об'єкту прогнозування (управління), а і забезпечить підвищення рівня ефективності у використанні наявних у органів державного управління потенціалів. Разом з тим, слід пам'ятати про існування загальнометодологічних проблем та необхідності підвищення якості методичних засобів соціальної прогностики. Першим кроком, в контексті удосконалення існуючої практики застосування методу прогнозування в державному управлінні, повинен стати ґрунтовний методологічний аналіз та оцінка способів складання соціальних (економічних) прогнозів які використовуються. Другим кроком, повинно стати як можна більш точне визначення можливостей і межі кожного з методів прогнозування у поєднанні з опрацьованням шляхів їх розвитку за напрямом підвищення їх результативності. Крім того, «належить знайти і досить надійні прийоми експериментальної перевірки опрацьованих прогнозів, особливо довгострокових, та прийоми попередньої перевірки тих засобів, які пропонуються для їх удосконалення» [7, с. 543].

Цілком очевидно, що вище наведені висновки не вичерпують проблематики прогнозування в державному управлінні, а отже можуть бути доповнені у межах інших напрямів наукових пошуків. Серед найбільш корисних, в контексті необхідності вирішення питання наближення соціально-економічних стандартів України до загальноєвропейських, на нашу думку є ті з досліджень, зміст яких, пов'язано з опрацьованням прогнозів зміни показників Human Development index та Global Competitiveness Index для України.

*Література:*

1. Про затвердження Державної програми розвитку внутрішнього виробництва / Постанова КМУ від 12.09. 2011 р. № 1130 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 86. – ст. 3139.
2. Клисторин В.И. О точности и надежности прогнозов / Клисторин В.И. // Всероссийский экономический журнал. – 2011. – № 12. – С. 40–47.
3. Малиновський В.Я. Державне управління : навч. посіб. / Малиновський В.Я. – К. : Атіка, 2003. – 576 с.
4. Мороз В.М. Прогнозирование как элемент системы государственного управления развитием трудового потенциала Украины / В.М. Мороз // Вестник государственного и муниципального управления. – 2012. – №4 – С. 150– 56.
5. Никишин Е.С. Долгосрочное прогнозирование экономического развития России / Никишин Е.С., В.Р. Окорочков // XXIX неделя науки в СПбГТИ : материалы межвузовской научной конференции Ч. VII. – СПб., 2001. – С. 177 – 178.
6. Стеценко Т.О. Управління регіональною економікою : навч. посіб. / Т.О. Стеценко, О.П. Тищенко – К.: КНЕУ, 2009. – 472 с.
7. Тощенко Ж.Т. Социология / Тощенко Ж.Т. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2005. – 640 с.

---

*Немченко К. К.*

## ПОНЯТТЯ, СКЛАД І СТРУКТУРА ЗАСОБІВ ВИРОБНИЦТВА

*Постановка проблеми.* У сучасних умовах господарювання перед підприємствами, постає наступна проблема :для ефективної діяльності на майбутній період, виробництву будь-якого виду продукції необхідна наявність і взаємодія трьох елементів: засобів праці, предметів праці і живої праці.

*Виклад основного матеріалу.* Сільськогосподарські підприємства мають бути забезпечені необхідною кількістю відповідних засобів виробництва і насамперед засобами праці, які називають основними засобами виробництва. Вони беруть участь у виробництві протягом кількох робочих циклів або років, і їх вартість переноситься на собівартість виробленої продукції або виконаної роботи відповідними частинами, хоча вони до кінця використання зберігають свою натуральну форму [1].

Предмети праці називають оборотними засобами. Вони беруть участь у виробництві протягом лише одного виробничого циклу і їх вартість переноситься на собівартість продукції або виконаних робіт повністю (корми, насіння, нафтопродукти тощо). Для наступного виробничого циклу оборотні засоби повинні бути поновлені в натуральній формі [3].

У грошовому виразі основні та оборотні засоби становлять виробничі фонди. Між основними та оборотними фондами у кожному господарстві має бути раціональне співвідношення для здійснення нормального виробничого процесу [2].

Існує єдина класифікація основних фондів у сільськогосподарських підприємствах. Вони, зокрема, поділяються на виробничі й невиробничі фонди (будівлі житлового і культурно-побутового призначення та ін.). Основні виробничі фонди, у свою чергу, складаються з фондів сільськогосподарського і несільськогосподарського призначення (промислових виробництв, торгівлі, будівництва тощо) [3]. Особливе значення для виробництва в сільськогосподарських підприємствах мають основні виробничі фонди сільськогосподарського призначення.

Вони поділяються на:

- будівлі (тваринницькі, ремонтна майстерня та ін.);